

Socialdepartementet
Ert dnr. S2025/00922

Yttrande: delbetänkande Stärkt pandemiberedskap (SOU 2025:48)

Örebro kommun har inbjudits att lämna yttrande över delbetänkandet *Stärkt pandemiberedskap* (SOU 2025:48). Nedan följer Örebro kommuns synpunkter.

Örebro kommun anser att det är en gedigen och väl genomarbetad utredning som drar viktiga lärdomar utifrån erfarenheterna från den senaste pandemin, men samtidigt undviker att styras alltför mycket av just den typen av virus och dess utveckling. Pandemin påvisade att de förutsättningar som råder i ett land när en kris inträffar ger effekter på bland annat lagstiftning, sjukvårds- och sjukförsäkringssystem, äldreomsorg, krisberedskapssystem, demografi, folkhälsa och ekonomi. Med goda förutsättningar inom dessa områden kan ett land bättre hantera effekterna av en pandemi och konsekvenserna av vidtagna åtgärder. Att ha en handlingsprincip på plats, som utredningen föreslår, bidrar till att samhället kan reagera snabbare och mer effektivt vid kriser vilket minskar de negativa konsekvenserna och skyddar befolkningen bättre.

Det nya lagförslaget om kommuners och regioners grundläggande beredskap (LKRB) harmoniserar med de föreslagna åtgärderna för pandemiberedskap och pandemihantering. LKRB kommer även stärka och tydliggöra ansvarsfördelningen mellan kommuner, regioner och statliga myndigheter, vilket är avgörande för att hantera kriser effektivt.

LKRB framhåller behovet av att ha en god beredskapsplanering och inkluderar krav på att regioner och kommuner ska ha uppdaterade risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) och beredskapsplaner med betoning på vikten att identifiera och skydda sårbara grupper i samhället under kriser. Det ställs också krav på att kommuner och regioner genomför regelbundna scenariobaserade övningar för att testa och förbättra sin beredskap samt krav på att det finns resurser och kapacitet för att hantera hälsokriser. Lagförslaget initierar forskning och stärkt nationell dataförsörjning vilket främjar samarbete och informationsdelning mellan de olika aktörerna i beredskapssystemet för att förbättra krisberedskapen. LKRB kommer även stärka samverkan mellan

kommuner, regioner och statliga myndigheter vilket också kommer ställa krav på en tydlig och effektiv kommunikation.

Den kommunala hälso- och sjukvården

Örebro kommun konstaterar att utredningen inte i tillräcklig grad lyfter fram den kommunala hälso- och sjukvården, utan främst fokuserar på regionens roll. Mot bakgrund av detta vill Örebro kommun betona vikten av att förstå att en stor del av primärvården bedrivs inom den kommunala hälso- och sjukvården. Det är därmed avgörande att tydligt klargöra regionens respektive kommunens ansvar vid hantering av en pandemi – särskilt när det gäller lagerhållning av skyddsmaterial, läkemedel och vaccinationer. Regionen har huvudansvaret och det är också där det är lagstadgat att det ska finnas en smittskyddsläkare. Kommunen råar inte över några egna läkemedel eller vaccinationer utan det är helt regionens ansvar och ska så vara. I en pandemi är kommunen främst beroende av att det finns en väl fungerade samverkansstruktur som snabbt kan skalas upp för att kommunen skyndsamt ska informeras och involveras.

Utredningen lyfter frågan om riskgrupper och här vill Örebro kommun särskilt framhålla vikten av att inkludera personer med funktionsnedsättningar – en grupp som till stor del glömdes bort under den förra pandemin. Dessa personer är särskilt sårbara i utsatta situationer och det behöver både uppmärksammas i utredningen och förberedas för.

Det är också avgörande att kommunikationen är tydlig och tillgänglig för alla. I den nya socialtjänstlagen ställs höga krav på tillgänglighet, och detta perspektiv bör också genomsyra arbetet med pandemiberedskap. Tillgänglighet handlar här både om fysisk tillgänglighet och om anpassad, inkluderande kommunikation.

Avslutningsvis vill Örebro kommun betona att många personer med insatser utifrån sin funktionsnedsättning bor i eget hushåll och inte i gruppbostad. Dessa individer har särskilda behov och förutsättningar som måste beaktas i en stärkt pandemiberedskap för att säkerställa att även de får det stöd och den information de behöver och har rätt till.

John Johansson (S)
Kommunstyrelsens ordförande
Örebro kommun